

17.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**17 Kasım 2021
Çarşamba**

17.11.2021

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

17 Kasım 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Çukurova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2021 Tarihli ve 2018/11772 Başvuru Numaralı Kararı

Tedbir alınmazsa yumurta üreticileri batacak

Artan maliyetler karşısında dayanamayan yumurta üreticileri iş yerlerini kapatma noktasına gelirken, üreticiler Bakanlıktan kanatlı üreticileri için de bir destekleme çalışması yapılmasını istiyor.

Yumurta üreticileri diğer hayvansal üretimlerde olan desteklemeler gibi tavuk üreten damızlık işletmelere 'damızlık desteği', yumurta üreten üreticilere de tıpkı sütte olduğu gibi 'yumurta üretim' desteği yapılmasını bekliyorlar.

Veteriner Hekim ve Beslenme Rasyon Uzmanı İsmail Kanburoğlu, "Kanatlı üreticileri için de bir destekleme çalışması bakanlıkça tertip edilip üreticiye yansırca, hem üretim artacak hem de üretici rahat bir nefes alacak. Kasım ayına girdiğimiz bu dönemde bundan tam 8 ay önce 50 kg tavuk yemi 140 lira iken bugün 230 liraya gelmiş durumda. Üretim yapılan işletmelerde kullanılan elektrik, su ve ısınma için kullanılan materyallere gelen zam da aynı oranda artmış durumda. Aynı şekilde yumurtanın kolileşmesinde kullanılan materyaller, viol, kâğıt ve diğer sarf malzemeler ise yüzde 100 ün üzerinde zamlanmış durumda. Artan yem maliyetleri ve diğer giderlerin artması sonucu yumurta tavukçuluğu can çekişir duruma geldi. Üreticiler hayvanlarını kestirmeye başladı. Yem fiyatları sürekli artarken üreticinin toptan sattığı yumurta fiyatları düşüyor" diye konuştu.

“DESTEK SAĞLANIRSA YANGIN KONTROL ALTINA ALINABİLİR”

Kanburoğlu, “Bugün geldiğimiz noktada küçük ve orta ölçekli yumurta üreticisinin artık dayanma gücü kalmadı. Bu biraz daha böyle sürerse çok yakın bir zamanda tüketici tanesi 2 liradan yumurta almak zorunda kalabilir. Ben Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığımızın bu konuya ciddi anlamda eğileceğini düşünüyorum. Çünkü yumurta çocuklarımızın sağlığı için ne kadar yararlı bir besin ise ihracat için de ülkemiz adına o denli önemli bir ürün. Bu nedenledir ki; diğer hayvansal üretimlerde olan desteklemeler gibi tavuk üreten damızlık işletmelere ‘damızlık desteği’, yumurta üreten üreticilere de tıpkı sütte olduğu gibi ‘yumurta üretim’ desteği sağlanırsa yangın kontrol altına alınabilir” dedi.

TMO, 320 bin tonluk arpa ithalatı ihalesi açtı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 320 bin tonluk yemlik arpa ithalatı için ihale açtı.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) hububat ithalatı çalışmalarını hızlandırdı. Ofis mısırın ardından arpa ithalatı ihalesine çıktı.

Bloomberg'in ticaret kaynaklarından edindiği bilgiye göre 320 bin tonluk yemlik arpa ithalatı ihalesi açtı. İhalede tekliflerin 23 Kasım'a kadar toplanacağı belirtildi.

Teslimatların 3-28 Ocak arasında yapılması öngörülüyor.

Derince, İskenderun, Mersin, İzmir ve Bandırma limanlarından 50 biner ton, Tekirdağ ve Samsun limanlarından 25 biner ton, Trabzon limanından 10 bin ton teslimat yapılması planlanıyor.

IPARD-II 10. Çağrı hibe oranları artırıldı

Türkiye ve Avrupa Birliği eş finansmanında yürütölen Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Programı (IPARD-II) kapsamında 10. Çağrı'da verilen hibe oranları ve sözleşme tutarları artırıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı, IPARD-II 10. Çağrı hibe oranları ile sözleşme tutarlarının artırıldığını bildirdi.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, IPARD-II 10. Çağrı kapsamında hibe ve sözleşme tutarlarında değişiklik yapıldı.

Hayvansal ürünlerin üretimine yönelik projeler için baz hibe oranı yüzde 50'den yüzde 60'a yükseltildi. Bu sektörde programda belirlenmiş üretici örgütlerinin yapacağı yatırımlar için ise bu oran yüzde 70'e çıkarıldı. Genç çiftçilere ve dağlık alanda yatırım yapan işletmelere ek yüzde 5 hibe uygulaması devam edecek. Bu ek hibe oranıyla destekler yüzde 70 veya yüzde 80'lere kadar ulaşabilecek.

Diğer taraftan tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik projeler için baz hibe oranı yüzde 40'tan yüzde 50'ye yükseltildi. Bu sektörde belirli üretici örgütlerinin yapacağı yatırımlar için bu oran yüzde 60'a çıkarıldı.

Sözleşme tutarları da yükseltildi

IPARD-II Programı'ndan faydalanan yatırımcılara ilave destek sağlayarak yatırımlarını gerçekleştirmelerini kolaylaştırmak amacıyla 10. Çağrı döneminde

17.11.2021

sunulan projelerin yapım işleri ve makine-ekipman harcama kalemlerine ait sözleşme tutarları da artırıldı.

Buna göre, yapım işleri ve makine-ekipman harcama kalemleri için sırasıyla inşaat maliyet endeksi ve Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan üretici fiyat endeksinin makine ekipman kategorisi referans alınarak, faydalanıcılara Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından uygun bulunan yapım işleri harcamalarını yüzde 19'a kadar ve makine-ekipman harcamalarını da yüzde 14'e kadar artırma imkanı sağlanacak.

Türkiye'nin maden ihracatı yüzde 48 arttı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Türkiye'nin maden ihracatının ocak-eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 48 artarak 4,38 milyar dolara yükseldiğini bildirdi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) binasında düzenlenen "Türkiye Madencilik Sektörü Gelişim Raporu-2020" toplantısında, konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, koronavirüse karşı aşılardan devreye girmesiyle maden ürünlerine talebin arttığını söyledi.

Son dönemde dünyada ve Türkiye'de enerji ve maden fiyatlarının rekor seviyelerine ulaştığına işaret eden Dönmez, "Bu süreçten elbette bizler de etkilendik ancak dünyanın geneliyle karşılaştırıldığında Türkiye, diğer ülkelerden daha hızlı bir şekilde toparlandı. Maden ihracatımız 2021'in ilk 9 ayında 4,38 milyar dolara yükseldi. Geçen yılın aynı dönemine göre ihracatımız yüzde 48'lik bir artış gösterdi. Geçtiğimiz eylülde 584 milyon dolarlık maden ihracatı yaptık. Geçen yılın aynı dönemine göre burada yakaladığımız artış yüzde 39 oldu." diye konuştu.

Söz konusu dönemde Çin, ABD ve İspanya'nın en çok ihracat yapılan ilk 3 ülke olduğunu ifade eden Dönmez, Endonezya, Özbekistan, Hong Kong, Arnavutluk ve Sırbistan'ın da yeni pazarlar olarak Türkiye'nin ihracatına eklendiğini bildirdi.

Dönmez, madencilik sektörünün gayri safi yurt içi hasılaya katkısının 2009'da 11 milyar lirayken, 2020'de 59,2 milyar liraya ulaştığına dikkati çekti.

Çevre ve sürdürülebilirliğin öncelik verdikleri konuların başında geldiğini vurgulayan Dönmez, "Avrupa Yeşil Mutabakatı" çerçevesinde sektörlerin dönüşümünü sürdürülebilirlik esasıyla düzenleyip yola devam edeceklerini dile getirdi.

“Dünyada üretimi yapılan 90 maden türünün 80'i elimizde”

Bakan Dönmez, Türkiye'nin bor, perlit, trona, pomza, bentonit, pirofillit, feldspat, zeolit, barit, manyezit, krom, linyit, jips, mermer ve çimento ham maddelerinde dünyada en büyük rezervlere sahip olduğunu belirterek, "Dünyada üretimi yapılan 90 maden türünün 80'i elimizde bulunuyor. Bu tabii ki güzel ve faydalı bir bilgi ancak bunun altını doldurmamız gerekiyor. Ne ile ? Teknolojiyle, Ar-Ge ile daha fazla uç ürünle. Ülkemizde uç ürün sağlayan 1 adet bakır izabe, 1 adet alüminyum izabe , 1 adet demir pelet tesisi var. Son yıllarda yapılan yatırımlarla Kurşun-Çinko İzabe Tesisi de çok kısa zaman sonra faaliyete geçecek inşallah." diye konuştu.

Ulusal maden politikası kapsamında daha fazla uç ürün üretilen bir model oluşturulacağını kaydeden Dönmez, "Bu sene uç ürün odaklı 14 ihaleye çıktık ve 11'inin ihale sürecini tamamladık. Bu madenler bizim ve bunu çıkaracak altyapımız, insan kaynağımız, müteşebbisimiz ve teknolojimiz de var. En önemlisi artık öz güvenimiz var. Biz yaparız, bu işin altından kalkarız diyen, elini çekinmeden taşın altına koyan iş adamlarımız var." ifadelerini kullandı.

'Türkiye Madencilik Sektörü Gelişim Raporu'na da değinen Dönmez, madencilik sektöründe kadın istihdamının 2019'da, 2010'a göre yüzde 106 artarak 5 bin 732'ye ulaştığını, aynı dönemde erkek istihdamının ise yüzde 2 azalarak 117 bin 212'ye gerilediğini söyledi.

Dolar karşısında bu yıl en çok TL eridi

Dolar bu sabah 10.45 lirayı aşarak rekor tazeledi. Dolar son haftalarda neredeyse her gün yeni bir zirve görürken TL karşısında 2021 genelinde yüzde 39 yükseldi. Böylece TL dünyada ana para birimleri arasında dolar karşısında en hızlı eriyen para birimi oldu

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun yarın açıklayacağı faiz kararı beklenirken dolardaki yükseliş devam ediyor.

Güne 10.42'den başlayan dolar/TL sabah saatlerinde 10.45'i aşarak yeni tarihi zirvesini gördü.

Dün doların küresel olarak güçlenmesi de TL'deki erimeye katkıda bulundu. Doların ana para birimleri karşısındaki performansını gösteren Dolar Endeksi yüzde 0.45 yükseliş yaşadı.

Dolar 2021 genelinde özellikle gelişmekte olan ülke para birimleri karşısında güçlenme eğilimini sürdürdü. Koronavirüs salgınının gölgesinde başlayan yıl boyunca salgının yarattığı ekonomik sorunlar etkili oldu. Lojistik ağlarda yaşanan bozulma ve küresel olarak artan enflasyon başta Fed olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankalarının sıkılaştırma adımlarını gündeme almasına yol açtı.

Bu ortada Merkez Bankası'nın (TCMB) faiz indirimlerine giderek farklı bir yol izlemesi TL'nin ana para birimleri arasında dolar karşısında en hızlı eriyen para birimi olmasına yol açtı.

Dolar 2021'de en çok TL karşısında değerlendirildi	
Para Birimi	Değişim (%)
Türk Lirası	39.3
Arjantin Pesosu	19.2
Şili Pesosu	14.4
Japon Yeni	11.3
Polonya Zlotisi	10.5
Macar Forinti	9.1
G. Kore Wonu	8.9
Pakistan Rupisi	8.6
İsveç Kronu	8.3
Danimarka Kronu	8.1

Merkez, eylül ve ekim aylarında politika faizini 300 baz puan indirirken dolar/TL de her gün yeni bir rekor kırmaya başladı. 2021 genelinde kur yüzde 39 yükseldi.

TL'den sonra dolar karşısında en çok eriyen para birimi yüzde 19.2 ile Arjantin Pesosu oldu. Yani değer kaybı bakımından TL en yakın rakibini 2'ye katladı.

HIZLI YÜKSELİŞ AĞUSTOS SONUNDA BAŞLADI

Eylül ayındaki faiz indirimi öncesinde dolar/TL 8.65 seviyesindeydi. Ancak hızlı yükseliş ilk indirim sinyalinin geldiği ağustos sonunda başladı.

İlk olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan katıldığı canlı yayında faizlerin yüksek olduğunu belirterek indirim beklentisini dile getirdi. Ardından Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu alışılmışın dışında bir şekilde manşet enflasyon yerine daha düşük seviyede olan çekirdek enflasyonu vurgulamaya başladı. Ağustos

17.11.2021

sonunda dolar/TL 8.29 seviyesindeydi.

DOLAR

10,4328 **%1,12**

Güncelleme 17/11/2021 09:48:18

ALIŞ

10,4287

SATIŞ

10,4537

ÖNCEKİ KAPANIŞ

10,3172

EN YÜKSEK

10,4610

EN DÜŞÜK

10,3083

Erdoğan: Önümüzdeki seçimlerin kilidi gençlerimizdir

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "2023 seçimlerinde 6 milyondan fazla gencimiz ilk defa oy kullanacak. Önümüzdeki seçimlerin kilidi şu veya bu parti değil gençlerimizdir." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başkent Millet Bahçesi'nde Yerel Yönetimler Gençlik Festivali'ne katıldı.

Erdoğan, burada yaptığı konuşmada, "Gençlerimizin hayalleri, beklentileri, düşünceleri, tespit ve teklifleri bizim için hayati önemdedir." dedi.

2023 seçimlerinde 6 milyondan fazla gencin ilk defa oy kullanacağını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Önümüzdeki seçimlerin kilidi şu veya bu parti değil gençlerimizdir. Bizim ihtiyacımız olan kuşak Z kuşağı, Y kuşağı değil, TEKNOFEST kuşağıdır. Biz gençleri harflerle, kuşaklarla bölmüyoruz, A'sından Z'sine hepsini de kucaklayacak eserlerle, hizmetlerle, çalışmalarla bütünleştiriyoruz."

ABD'li senatörden skandal Türkiye çıkışı 'Türkiye istediğimiz gibi davranmıyor'

Türkiye karşıtı söylemleriyle bilinen ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Demokrat Bob Menendez, "Türkiye arzu ettiğimiz seviyede bir NATO müttefiki değil" diyerek, F-16 satışını onaylamadığını söyledi.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, F-16 savaş uçağı tedariki ve mevcut F-16 savaş uçaklarının bir kısmının modernize edilmesi dahil bazı konuları görüşmek üzere askeri bir heyetin ABD'ye gittiğini açıkladı.

Konuya ilişkin Air Force isimli haber sitesine açıklamalarda bulunan ve Türkiye karşıtı söylemleriyle tanınan Demokrat Parti Senatörü Bob Menendez, Türkiye'ye F-16 satışını onaylamadığını söyledi.

"Türkiye istediğimiz gibi davranmıyor"

Menendez, "Gerçekten bir sorun var, bu bizim arzu ettiğimiz Türkiye değil. Türkiye, ilerleyebileceğimiz ve ona en gelişmiş savaş teçhizatından bazılarını verebileceğimiz şekilde davranan bir NATO müttefiki değil" ifadelerini kullandı.

Geçtiğimiz haftada da Türk SİHA'larını hedef almıştı

17.11.2021

ABD Savunma Bütçesi görüşmelerinde konuşan Menendez, Türkiye'nin ürettiği silahlı insansız hava araçlarının barış ve insan hakları için büyük bir tehdit olduğunu öne sürmüştü, **"Türkiye'nin İHA ve SİHA programının ABD'nin ulusal güvenliğine etkileri araştırılsın."** diyerek ambargo çağrısı yapmıştı.

"Türkiye için üretilen uçaklar Yunanistan'a verilsin" demişti

Menendez, Senato'ya sunduğu **"ABD-Yunanistan savunma iş birliği"** tasarısında, Türkiye için üretilen F-35 uçaklarının Atina yönetimine verilmesini önermişti.

Şeker zammı ve pancarda Türkiye'yi bekleyen tehlike

Ali Ekber YILDIRIM

17 Kasım 2021 Çarşamba

Şeker fabrikaları cumhuriyetin en önemli kalelerinden birisiydi. Her fabrika, bulunduğu bölgede sadece şekerpancarı ve şeker üretimi yapmakla sınırlı kalmayıp hayvancılığın gelişmesine de çok büyük katkı sağlardı. Ayrıca o bölgedeki sosyal yaşama da olumlu etkileri olan fabrikalardı.

Şeker fabrikalarının özelleştirilmesi ile bu yapı büyük oranda bozuldu. Hayvancılık yara aldı. 2001 yılında kabul edilen Şeker Yasası ile pancar üretiminde kota sistemine geçildi. Türkiye'nin pancar üretimi ve buna bağlı olarak şeker üretimi kotaya bağlandı.

Bugün şeker zamları ve piyasada yaşanan kriz konuşuluyor. Çözüm bulunmazsa yarın pancar üretiminde yaşanacak sorunlar çok daha büyük zamlara gebe.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2021 Bitkisel Üretim 2. Tahmini verilerine göre, 2020 yılında 23 milyon ton olan şekerpancarı üretiminin 2021'de yüzde 15,3 oranında azalara 19.5 milyon tona düşmesi bekleniyor. Üretimdeki düşüş nedeniyle özellikle Ocak ayından sonra üretim kaynaklı olarak şekerde bazı sıkıntılar yaşanabilir ve şekerde yeni zamlar gündeme gelebilir.

Çiftçi pancar ekiminden vazgeçiyor

Üreticilerin verdiği bilgiye göre, bu yıl gübre, sulamada kullanılan elektrik ve diğer girdilerdeki yüksek zamlar nedeniyle 2022 üretim yılında pancar üretiminde çok daha büyük bir düşüş olabilir. Daha şimdiden birçok çiftçi pancar ekmeyeceğini daha doğrusu ekemeyeceğini beyan ediyor. Kaldı ki, su kaynaklarının azalması, kuraklık ve benzeri sorunlar nedeniyle çok su isteyen pancar üretimi bu yönüyle de olumsuz etkilenecek.

Pancar üretiminin azalması demek dışarıdan şeker ithal etmek, nişasta bazlı şekerle daha fazla bağlanmak demek. Nişasta bazlı şeker mısırdan elde ediliyor. Mısır

üretiminde de pancarda yaşanan benzer sorunlar var. Ayrıca, nişasta bazlı şekerin zararları da cabası.

Şeker zamlarının faturası pancar çiftçisine kesilmesin

Şekere yapılan zamların gerekçesi olarak şekerpancarına verilen fiyatı gösterenler var. Pancar fiyatı çok arttığı için şekere zam yapıldığı ifade ediliyor. Oysa son iki yılda pancar çiftçisine verilen alım fiyatı dikkate alındığında zamların pancar alım fiyatına bağlanamayacağı çok açık. Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ. (Türk Şeker) 2020 ürünü şekerpancarı alım fiyatını 2019 yılına göre sadece yüzde 12 oranında artırdı. Yüzde 16 polar içeren şekerpancarı alım fiyatı ton başına 2019'da 300 liraydı, 2020'de 336 liraya çıkarıldı. Aslında üretimdeki düşüşün bir nedeni de bu düşük fiyat politikası. Üreticiye maliyetin altında fiyat verince üretim alanları yüzde 10 civarında, üretim miktarı ise yüzde 15,3 oranında azaldı.

2021 ürünü şekerpancarı alım fiyatı ise yüzde 25 oranında artışla 336 liradan 400 liraya yükseltildi. 2020 yılına göre yüzde 25 artış yüksek görünse de artan maliyetler dikkate alındığında bu fiyat da üreticiyi memnun etmedi.

Elbette pancara verilen fiyatın şeker üretim maliyetine bir yansıması var. Fakat şeker üretiminde enerji başta olmak üzere diğer giderlerde de çok büyük artışlar oldu. Bu nedenle şeker zamları kaçınılmaz olarak yapıldı.

Şeker fiyatını devlet tek başına belirlemiyor

Bir kaç ay öncesine kadar pancarın da şekerin de fiyatını devlet belirliyordu. Şeker piyasasında en büyük paya sahip olan Türk Şeker'in belirlediği fiyat tüm fabrikalar için geçerli oluyordu. Pancarın fiyatını yine devlet açıklıyor. Fakat şeker fiyatında bu gelenek, bu yapı bozuldu. Neden bozuldu?

Berat Albayrak'ın Hazine ve Maliye Bakanı olduğu dönemde gıda enflasyonu ile mücadele kapsamında bazı tarım ve gıda ürünlerinde fiyatlar baskı altına alındı. Örneğin, çiğ süt fiyatı Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenirken Gıda Komitesi'ne bu yetki verildi. Enflasyon artmasın diye çiğ süt fiyatı artırılmadı. Yine şeker fiyatı baskı altında tutularak yanılmıyorsa yaklaşık 2 yıl şeker fiyatı artırılmadı. Özelleştirilen fabrikaların sahipleri, kooperatif şeker fabrikalarının yöneticileri "şeker fiyatı artırılmazsa batarız" diye açıklama yapmalarına rağmen fiyat artırılmadı.

Özel sektör şekere yüzde 41 zam yaptı

Bunun üzerine özel sektör fabrikaları ve kooperatif şeker fabrikaları bundan 1 ay önce şekere önce yüzde 25 sonra da yüzde 16 olmak üzere toplamda yüzde 41 zam yaptı. Türk Şeker ise maliyetlerdeki artışa rağmen bu zammı yapmadı. Böylece piyasada ilk kez ikili bir fiyat oluştu. Özel sektör şeker fabrikaları 50 kiloluk şekerin çuvalını 302-305 liraya satarken, Türk Şeker aynı şekeri 210 liradan satıyordu. Doğal olarak marketler, imalatçılar, üretimlerinde şeker kullanan sanayicilerin hepsi Türk Şeker'den şeker almayı tercih edince büyük bir talep oluştu. Bir tarafta şeker var ama

fiyat yüksek diye talep edilmiyor, diğer tarafta şeker ucuz diye arzın çok üzerinde bir talep var. Rafların boşalması bundandı.

Öyle bir noktaya gelindi ki Türk Şeker'den ucuza şeker alıp bu işin ticaretini yapanlar bile ortaya çıktı.

Zam beklentisi ile stok yapıldı

Bir yandan da Türk Şeker'in de zam yapacağı beklentisiyle deposunda şeker olsa bile zamlı fiyattan satmak için bekleyen toptancılar da oldu. Tıpkı 1980 öncesi gibi deposunda şeker, yağ olanlar bundan bir haksız kazanç elde etmeye başladı.

Önceki gün, 15 Kasım 2021 akşamı geç saatlerde Türk Şeker, şeker fiyatına yüzde 25 oranında zam yaptı. Edindiğimiz bilgilere göre planlanan zam miktarı yüzde 31'di. Ancak, enflasyonu artırır gerekçesi ile şimdilik yüzde 25 ile sınırlı kalındı. Bu demektir ki yakın zamanda yeni bir zam olabilir.

Şekerde fiyat krizine neden olan o ikili fiyat yapısı henüz giderilmiş değil. Özel sektör ve kooperatif şeker fabrikalarının kilosunu toptan olarak 5 lira 60 kuruş civarında sattığı şekeri Türk Şeker 5 lira 30 kuruştan satıyor. Özel sektör 50 kiloluk şekeri çuvalda 305 lira civarında bir fiyatla satarken, Türk Şeker 265 liradan satıyor.

Özetle, şekerde fiyat politikasından kaynaklanan kriz tam olarak geçmiş değil. Önümüzdeki günlerde şekere yeniden zam gelebilir. Uygulanan yanlış politikaların faturasını hem üretici hem de tüketici ödüyor.

Şeker hakkında bilinmesi gerekenler

Dünya şeker üretiminin 2020-2021 sezonunda 170,3 milyon ton, şeker tüketiminin ise 171,8 milyon ton olacağı tahmin ediliyor. Şeker stokları ise 928,3 milyon ton seviyesinde.

Sakaroz kökenli şekerin yüzde 72'si şeker kamışından geri kalanı şeker pancarından elde ediliyor. Türkiye'de şeker pancardan elde ediliyor.

Nişasta bazlı şekerler ise mısır, buğday ve patates gibi yine tarımsal kökenli ürünlerden elde ediliyor. Ancak, mısır bu işin lokomotifidir. Yüksek fruktozlu mısır şurubu pancardan elde edilen şekere alternatif olarak kullanılıyor. Türkiye'de nişasta bazlı şeker üretimi ve ihracatı yapıldığı gibi, ithalat da yapılıyor.

Türkiye'de şeker piyasası, 4 Nisan 2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve 19 Nisan 2001 tarihinde yürürlüğe giren 4634 Sayılı Şeker Kanunu ile düzenleniyor.

Şeker Kanunu, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'nın dayatması ile çıkarıldı. Bundan 20 yıl önce, ekonomik krizin ülkeyi darboğaza sürüklediği bir dönemde kurtarıcı olarak Amerika'dan Türkiye'ye gönderilen Kemal Derviş'in

17.11.2021

antasına 15 yasa konuldu. Bu 15 yasa 15 günde çıkarılırsa, Türkiye'nin ihtiyaı olan finansman desteği sağlanacaktı. Şeker Kanunu o 15 yasadan biriydi.

Bu yasa ile Şeker pancarı üretimi kotaya bağlandı. Üretim kısıtlandı. Buna bağlı olarak Şekerde de kota uygulamasına geçildi. Kotalar; A ve B kotası ile C Şekeri olarak adlandırılıyor. Ayrıca Nişasta bazlı Şeker kotası var.

A kotası, üretilen toplam Şeker miktarını, B kotası, üretilen ancak piyasaya sunulmayan ve güvenlik amacıyla depolanan Şeker miktarını oluşturuyor. C kotası ise, A ve B kotaları dışında üretilen ve yurt içinde pazarlanamayan Şeker ile işlenmek üzere ihraç kaydıyla i piyasadan veya ithalatla temin edilen ham ve beyaz Şeker miktarını ifade ediyor. Bunların  de, yani A, B ve C Şekeri pancardan elde ediliyor.

2021-2022 sezonunda ülke geneli için belirlenen 2 milyon 700 bin tonluk kota, kapasitesine göre Şeker fabrikalarına dağıtıldı. Her Şeker fabrikası için belirlenen Şeker retim kotası var. Fabrikalar, bu kota oranında Şeker pancarı üreticisi ile sözleşme yaparak pancar rettiriyor. Bu pancardan da Şeker elde ederek piyasaya sunuyor. Dolayısıyla pancar üretiminde de üretim kotası var. Pancar reticisi istediği kadar pancar ekemez. Ekse bile satamaz veya kota fazlası ürünü daha düşük fiyata satmak zorunda kalır.

Gelin Şu istihdam ve iŐsizliĐe daha yakından bakalım

Alaattin AKTAŐ

17 Kasım 2021 arŐamba

- ✓ Ekonomik zorluklar iş aramayı hızlandırdı. alıŐabilecekken iş aramayanlar 292 bin, eğitimde olduğu için iş aramayanlar ise 369 bin azaldı.
- ✓ 15-24 yaş arasındaki her 100 gencin 26'sı ne okuyor, ne çalışıyor.
- ✓ 3.9 milyon iŐsizin 1.2 milyonu 1 yıldan uzun sũredir iş arıyor. 3 yıldan daha fazla zamandır işsiz olanların sayısı ise 145 bin.
- ✓ iş aramada en gœzde kanal hala eŐten dosttan ricada bulunmak, yardım istemek.

Üçüncü çeyreğe ilişkin işgücü istatistikleri dün açıklandı. Önceki yıllarda her ay görebildiğimiz bazı detayları bu yıldan itibaren ancak çeyreklik verilerde izleme Őansımız var. Yani bazı detayları yılda ancak dœrt kez görebiliyoruz.

Her ay aıklanman veri seti kapsamında nelerin bulunduğunu, örneğin iŐsizlik oranının ne olduğunu, nasıl seyrettiğini zaten biliyoruz. Dolayısıyla aylık açıklanan verilere bugünkü yazımızda yer vermeye gerek görmüyoruz.

O yüzden bugün istihdam ve iŐsizlikle ilgili detaylara daha yakından bakmak istedik. TÜİK'in dün açıkladığı üçüncü çeyrek işgücü istatistikleri bize neler mi söylüyor, özetlemeye çalıŐtık, buyurun...

Ekonomik zorluklar işgücüne katılımı artırıyor

Hep vurguluyoruz; bizde işgücüne katılma oranı, yani çalışmak isteyenlerin oranı düşük. Bu oran ilk iki çeyrekte yüzde 50'nin kũsuratla üstüneyken, üçüncü çeyrekte yüzde 52.6'ya ıktı. Zaten bu ekonomik koŐullarda insanların çalışmak istemiyor olması çok tuhaf.

İşgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışmak istemeyenlerde azalma olduğu anlamına geliyor. İşgücüne dahil olmayan nüfus üçüncü çeyrekte ikinci çeyreğe göre 1.1 milyon azaldı. Azalma hangi gruplardan mı kaynaklandı, detaylar şöyle:

“İş bulma umudu olmayanlar 108 bin, işbaşı yapabilecek durumdayken iş aramayanlar 292 bin, iş arayıp işbaşı yapamayacak olanlar 13 bin, ev işleriyle meşgul olanlar 45 bin, eğitim öğretimde olanlar 369 bin, çalışamaz halde olanlar 65 bin, diğer başlığında toplananlar 239 bin.”

Emekli olduğu için işgücü dışında kalanların sayısında ise 69 bin artış oldu.

Öyle görünüyor ki insanlar ekonomik zorluklar yüzünden adeta “Yandım Allah” diye iş peşinde koşmaya başlamış. İşbaşı yapabilecek durumdayken iş aramayanlardaki ve eğitimine devam etmekte olanlardaki 292 bin ve 369 bin kişilik azalışlara dikkat!

Gençlerin dörtte biri boşa geziyor

Genç nüfus, yaş grubu 15-24... Bu yaş grubundaki gençler için oluşturulan çok değerli bir istatistik var.

Bu gruptaki nüfus üçüncü çeyrek itibarıyla 12 milyon. Bu gençlerin tam yüzde 26 oranında 3.1 milyonu ne eğitimde, ne istihdamda, yani kısaca NENİ!

21'inci yüzyılda Türkiye'de yaşı 15-24 arasında olan ve okuma yazma bilmeyen tam 177 bin genç var. Bunların 85 bini erkek, 92 bini kadın. Bu 177 bin genç tabii ki eğitimde değil, istihdamda olmayanların sayısı da 140 bin düzeyinde.

Eğitim düzeyine göre 15-24 yaş arasındaki nüfus ve ne eğitimde ne istihdamda olanların sayısı şöyle:

Toplam 12 milyon-3.1 milyon, okur yazar olmayan 177 bin-140 bin, lise altı eğitilmişler 5.7 milyon-1.1 milyon, lise 2.6 milyon-683 bin, mesleki veya teknik lise 2 milyon-570 bin, yüksek öğretim 1.5 milyon-590 bin.

1.2 milyon 1 yıldan uzun süredir işsiz

Bir başka veri seti iş arama sürelerine göre işsizlerin durumunu ortaya koyuyor.

Yaklaşık 3.9 milyon işsiz 2.6 milyonu bir yıldan az, 1.2 milyonu ise bir yıldan daha uzun süredir iş arıyor.

1.5 milyon kişi 1-2 aydır, 673 bin kişi 3-5 aydır, 336 bin kişi 6-8 aydır, 146 bin kişi 9-11 aydır iş bulmaya çalışıyor.

1-2 yıl arasında iş arayanların sayısı 846 bin. 249 bin kişi 2-3 yıl arası, 145 bin kişi ise 3 yıldan uzun süredir iş arıyor.

Çalışanların yüzde 69'u ücretli

Üçüncü çeyrek itibarıyla istihdam edilenlerin sayısı 29.7 milyon. İstihdamın yüzde 69 oranında 20.5 milyonu ücretli veya yevmiyeli. 4.7 milyon kendi hesabına, 1.3 milyon işveren olarak, 3 milyon da ücretsiz aile işçisi olarak çalışıyor.

Ücretsiz aile işçiliği ağırlıklı tarımda. 3 milyon ücretsiz aile işçisinin 2.5 milyonu tarımda istihdam edilenlerden oluşuyor.

Tarım dışı sektörlerdeki istihdamın durumuna gelince... Toplam istihdam 24.2 milyon ve bu istihdamın yüzde 82 oranında 19.8 milyonu ücretli veya yevmiyeli. 2.6 milyon kişi kendi hesabına çalışıyor, 1.3 milyon kişi de işveren konumunda. Ücretsiz aile işçilerinin sayısı ise 567 bin düzeyinde.

En gözde iş arama kanalı eş-dost!

Üçüncü çeyrekteki işsiz sayısı 3.9 milyon kişi. İşsizler, bir iş sahibi olabilmek için tüm kanalları zorluyor. Her bir işsiz, ortalamaya vurunca üç kanalda girişimde bulunmuş ya da girişiminin sonucunu bekliyor.

İşte en fazla başvuru, en gözde kanal eş-dost! 3.4 milyon işsiz, iş için eşe dosta ricada bulunmuş.

İkinci sırayı 2.6 milyonla doğrudan işverene yapılan başvurular alıyor.

1.4 milyon işsiz başvuru adresi Türkiye İş Kurumu.

Gazete, dergi ya da internetteki iş ilanlarına bakanların sayısı 1.2 milyon.

1.1 milyon kişi de özel istihdam bürolarına başvurmak suretiyle iş bulmaya çalışmış.

1.7 milyon kişi ise iş bulmak için bir girişimde bulunmuş ve o girişimin sonuçlanmasını bekliyor.

Abdulkadir Selvi

Helalleşme CHP'yi karıştırır mı, Kılıçdaroğlu başarır mı?

17 Kasım 2021

Kılıçdaroğlu'nun helalleşme yolculuğunu dikkatle takip ediyorum. CHP liderinin dünkü grup konuşmasını da o gözle izledim.

Kılıçdaroğlu'nun helalleşmeye önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'la başlaması gerektiğini söylemişim. Çünkü en çok Erdoğan'a hakaret ediyor. Ama Cumhurbaşkanı ile helalleşmesi konusunda umutlu değildim. Zaten o da beni yanıltmadı. Helalleşmek için bir liste açıkladı ama orada Erdoğan yoktu.

Bundan bir süre önce Cumhurbaşkanı Erdoğan da bir helalleşme çağrısı yapmıştı. Peki o zaman Kılıçdaroğlu'nun tavrı ne olmuştu?

ERDOĞAN HELALLİK İSTEDİĞİNDE NE YAPMIŞTI?

Erdoğan, 14 Mayıs 2021 tarihinde pandemi nedeniyle yaşanan 17 günlük kısıtlamadan etkilenen vatandaşlarımızdan helallik istemişti. Erdoğan, "Sıkıntıya düşen esnafımız, çalışanımız olduysa hepsinden helallik istiyoruz" demişti.

Kılıçdaroğlu o zaman, "Bırak kardeşim sen helalleşmeyi. Neyin helalleşmesi? Helalleşme olayı sadece ve sadece insanları avutmak amacıyla veya insanların inançları veya duygularını sömürmek amacıyla, onların yaşadıkları sıkıntıları nasıl unutturabiliriz... Öyle bir çaba. Bu beyhude bir çabadır. Biz hakkımızı helal etmiyoruz" diye yanıt vermişti.

CHP'DE DALGALANMA

Buna rağmen Kılıçdaroğlu'nun helalleşme yolculuğunun nasıl sonuçlanacağını merakla takip ediyorum. Çünkü Kılıçdaroğlu'nun helalleşme çıkışı CHP içinde dalgalanmaya yol açtı. Bir kesim, "Hazır iktidara geliyoruz. Erdoğan'dan hesap sormayı hedefliyoruz. Bu helalleşme nereden çıktı?" diye rahatsızlığını ortaya vurdu. CHP liderinin dünkü grup konuşmasını o nedenle dikkatle

izledim. **Kılıçdaroğlu** da CHP içindeki homurtuların farkında olmalı ki, “**Helalleşme ile hukuku karıştıranlar oldu**” deme gereği duydu.

CHP DE SİTEM ETTİ

Kılıçdaroğlu, CHP’den yükselen itirazlara karşı sitemkârdı. “**Kim ne suç işlediye hukuk onun hesabını soracak**” diye konuştu.

CHP’de “**helalleşme**” konusunda iki kesimden gelen itirazlar var.

Bir kısmı “**İktidara geliyoruz. AK Parti ve Erdoğan’dan hesap soracağız. Biz hesap sormaya hazırlanırken bu helalleşme nereden çıktı?**” havasında. Yoksa **Kılıçdaroğlu** hesap soracağız diye bizi aldatıyor mu, diye tepki gösteriyorlar.

Diğer kesim ise CHP’nin helalleşmeyi gerektirecek icraatları olduğuna şiddetle karşı çıkıyor. Onlar bu çıkışın CHP’yi özeleştiri yapmak zorunda bırakacağına inanıyorlar.

HELALLEŞME LİSTESİ

Kılıçdaroğlu, helalleşme çıkışının altını doldurmak için bir liste verdi.

“28 Şubatçıların açtığı yaraları kapatıp helalleşeceğiz, Roboski’yle helalleşeceğiz. Sivas, Maraş mağdurlarıyla, Diyarbakır hapishanesi mahkûmlarıyla helalleşeceğiz. Varlık vergileri altında inim inim inleyen azınlıklarla, Romanlarla, 6-7 Eylül mağdurlarıyla helalleşeceğiz. Ali İsmail Korkmaz’ın ailesiyle, Soma’yla helalleşeceğiz. Darbeciler tarafından bir sağdan bir soldan gençlerimiz asıldı; onlarla helalleşeceğiz. Ahmet Kaya ile helalleşeceğiz” dedi.

Kılıçdaroğlu, bu çıkışını alkışlayacak olan kesimlerden bir liste oluşturmuş. Ama iş CHP’nin geçmişiyle hesaplaşmaya dönüştüğü takdirde, o zaman seyreyleyin gürültüyü.

LİSTEDE NELER YOKTU

Kılıçdaroğlu’nun helalleşme listesinde Dersim katliamı yoktu. 27 Mayıs yoktu. Yassıada Divanı yoktu. 27 Mayıs’ın idam ettiği **Menderes** yoktu. Kontrollü darbe dediği 15 Temmuz yoktu. **Yasin Börü**’nün ailesi de Diyarbakır anneleri de yoktu. Herhalde HDP’yi rahatsız etmemek için onları koymamıştı.

SEÇİM KOKAN HAREKETLER

Helalleşmek için **Kılıçdaroğlu**’nun öncelikle özeleştiri yapıp CHP’nin zulmüyle hesaplaşıp yüzleşmesi gerekiyor. Ama helalleşmek için her şeyden önce samimi olmak gerekiyor.

Peki **Kılıçdaroğlu**'nun sözleri ne? Seçimleri kazanmak için dindarlara, Kürtlere, Alevilere ve gayri müslim vatandaşlarımıza dağıtılmış bir mavi boncuktan öte bir şey değil. CHP liderinin en önemli sorunu, samimiyet. Yerel seçimlerden önce belediyelerden bir kişinin çıkarılmayacağı konusunda namus sözü vermişti, ne oldu? İstanbul Belediyesi'nden 13 bin kişi işten çıkarıldı. **Kılıçdaroğlu**'nun sesi çıktı mı? Seçim bitti, sözler unutuldu.

“Sınır namustur” pankartları asıldı, ne oldu? CHP, Irak ve Suriye tezkeresine ret oyu verdi. Tezkere geldi, sınırlar unutuldu.

Helalleşme için öncelikle **Kılıçdaroğlu**'nun samimi bir özeleştiri yapması gerekiyor. Bunlar seçim kokan hareketler...

ÖNCE GÖNÜLLER, SONRA SEÇİMLER

ANKARA'da İstanbul'u konuşmak farklı bir duygu. AK Parti İstanbul İl Başkanı **Osman Nuri Kabaktepe** ile onu yaptık. Daha doğrusu **Osman Nuri Kabaktepe**, kırgınlıkları gidermek, gönülleri kazanmak için ev ev, mahalle mahalle, sokak sokak yaptıkları çalışmalarını anlattı.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** her defasında, **“Ru be ru”** derdi. Yani yüz yüze görüşme. İnsana dokunma, gönüllere girme. **Osman Nuri Kabaktepe** tam olarak onu yapıyor. Ama öncelikle evin içini düzenlemeye çalışıyor. Daha önce AK Parti teşkilatlarında, yerel yönetimlerde görev almış, zamanla unutulmuş, ihmal edilmiş, bazı kırgınlıklar oluşmuş kesimlere ulaşıyor. Hedef, öncelikle evin içini kazanmak.

GÖNÜLLERE GİRMEK

Ama hedef İstanbullulara ulaşmak. **Osman Nuri Kabaktepe**, **“Seçimlere kadar her İstanbulluya en az üç kez ulaşma hedefimiz var”** dedi. O nedenle **“İstanbul'u dinliyorum”** programları başlatılmış. Şimdiye kadar da önemli bir mesafe alınmış. Geçmişte Refah Partisi ve uzun yıllar AK Parti kapı kapı dolaşarak evlerin içine girerek seçim kazandı.

Osman Nuri Kabaktepe, o dönemin gençlerinden biri olarak bugün önce gönülleri sonra seçimleri kazanmayı hedefliyor. Bence **Ekrem İmamoğlu**'nun, **Osman Nuri Kabaktepe**'nin çalışmalarını mercek altına almasında yarar var.

Esfender KORKMAZ

Halkın cebinden çıkmayan eller

17 Kasım 2021 Çarşamba

Merkez Bankası faiz istatistiklerine göre, bankalar bir yıllık mevduata ağırlıklı ortalama olarak yüzde 13,1 faiz veriyor.

Mevduata verilen bu nominal faiz TÜFE'ye göre yüzde eksi 5,7 reel faiz demektir. Yani bankaya mevduat yatıranlar, ayrıca 100 lira için bankaya 5,7 lira reel kaynak, satın alma gücü aktarmış oluyorlar. Bu aynı zamanda tasarruf sahibinin bankaya gizli vergi vermesi demektir.

Bankalar halktan topladıkları her 100 liralık mevduat için yüzde 13.1 faiz veriyor. Yani bankaya bu 100 lira 113,1 liraya mal oluyor. Ama aynı 100 lirayı yüzde 24,71 faiz oranı ile tüketiciye kredi olarak veriyorlar. Bu işlemten dolayı her 100 lira için 10,26 gelirleri oluyor. Verdikleri faiz ile aldıkları faize oranlarsak; yüzde 88,6 oranında kâr ediyorlar.

Kredi kartlarından aylık yüzde 2,28, yıllık yüzde 27,36 oranında gecikme faizi alıyorlar, TÜFE'nin etkisi giderildikten sonra yani reel faiz oranı eksi yüzde 5,7 demektir.

Dahası banka ve kredi kartlarında azami faizi Merkez Bankası belirliyor. Ancak 21 banka ve katılım bankası içinde iki banka hariç, hepsi gecikme faizini aynı orandan alıyor. Piyasa ekonomisi içinde rekabet yoksa, bunun adına kartelleşme denilir.

Yine, bankalar verdikleri kredilere aylık faiz üstünden, topladıkları mevduata yıllık faiz üstünden işlem yapıyorlar. Aylık faiz uygulaması belirsizliğin tescilidir. Dünyada başka bir ülkede olduğunu sanmıyorum.

20 senedir bankalar ile ilgili bu sorunları dile getiriyorum. Sonuç yok. Milletvekilliğimde bankalarda aylık faiz yerine yıllık faiz uygulamasına gidilmesi ve banka kârlarına limit getirilmesi için kanun teklifi vermiştim. AKP oyları ile reddedilmişti.

Küreselleşme; aynı zamanda piyasada ve siyasette, spekülâtif sermaye hâkimiyeti getirdi tezinin Türkiye için de geçerli olduğunu gösteriyor.

Türkiye'de Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ), vesayet sözleşmesidir. KÖİ modelinde kâr müteahhidin, zarar halkındır. Böyle bir anlayış piyasa ekonomisi mantığına uymaz. Bu yolla yapılan köprüler, geçitler kara yolları, hastaneler ve hava alanları, kârı müteahhitlere ait olmak üzere, yap işlet devret modeline göre de yapılabilirdi. Ama modelde müteahhidin kârı talep garantisi ile sağlama bağlanmıştır. Zarar ise halka sosyalize edilmiştir.

Talep garantisinin hangi fizibilite hesabına göre verildiği, halka ne kadar daha yük getireceği belirsizdir.

Söz gelimi Kütahya-Afyon-Uşak illerine hizmet vermek üzere yapılan Zafer Havalimanı için, 2020 yolcu garantisi 1 milyon 279 bin iken, fiili yolcu sayısı 7 bin kişi oldu. Bu garanti nedeni ile, yapan firmaya 6 milyon 738 bin Euro ödendi. Bu ödeme 2044 yılına kadar devam edecektir.

Bu yolla müteahhitlere ve dolayısıyla müteahhitlerin bağlantılı olduğu kişilere veya kesimlere bütçeden aktarılan bu kaynaklar yanında ayrıca özellikle köprü, alt geçit ve paralı yollarda dünya ortalama fiyatlarının çok çok üstünde fiyat politikası ile de halktan gelir transfer edilmektedir.

Söz gelimi 2021 Temmuz ayında İstanbul-İzmir otoyolu otomobil, otobüs sınıfı araçlar 696,50 lira ve TIR'lar 1165,5 liradır. İzmir'den İstanbul'a sebze ve meyve getiren bir TIR, 2331 lira ödeyecektir. Bu şartlarda navlun maliyetlerinin fiyatlara yansımaları ve Türkiye'de gıda fiyatlarının artması kaçınılmazdır.

Sayıştay 2020 kamu kurumlarını denetim kapsamında yapılan karayolları denetim raporunda "kamu-özel iş birliği yoluyla yapılan yatırımlarında, otoyollar için talep garantisi ödemelerinde kalan borcun 179,6 milyar lira olmasına rağmen Karayolları Genel Müdürlüğü bilançoda 81,7 milyar lira olarak göstermiştir" deniliyor.

İstanbul Ekonomi Araştırma tarafından, 2-5 Şubat 2021 tarihlerinde Türkiye çapında yapılan anket sonuçlarına göre halkın çoğunluğu Kamu Özel İşbirliği anlaşmalarını yanlış buluyor.

Bu ankete katılanların;

*Yüzde 53,1'i yatırımlar için vatandaşın vergisinin yeterli olacağını ve özel sektör ile iş birliğine gerek olmadığını,

*Yüzde 55,1'i kamu özel sektör iş birliği projelerinin şeffaf yürütülmediğini,

*Yüzde 68,5'i KÖİ yoluyla bazı şirketlere haksız kazanç sağlandığını,

*Yüzde 62'si özel şirketlere altyapı projelerinde talep garantisi verilmesini doğru bulmadığını söylüyor.

17.11.2021

Kamu-Özel İşbirliği yoluyla yapılan bir yatırımları doğrudan devlet bir fizibilite hesabına göre yapmış olsaydı veya "yap-işlet- devlet modeli ile özel sektöre ihale etmiş olsaydı, boş hava alanları gibi ölü yatırımlar olmazdı. Parayı yalnızca hizmeti kullanan öderdi. Kullanmayanlar ödemezdi. Bütçe vesayet altına alınmazdı.

Oğuz Demir

Bedelinden yüksek vebal!

Çok uzun uzun yazmaya gerek yok.

Pazartesi sabahtan bu yazının yazıldığı Salı akşamına kadar geçen süre içerisinde Dolar/TL'de 10,28 ve Euro/TL'de ise 11,66 seviyesi görüldü.

Geçtiğimiz hafta kurun ateşinin artmasını sağlayan ABD'de enflasyon oranlarının beklentinin üzerinde gelmesi idi. Tüm dünyada dolar değer kazanmıştı. Euro/Dolar paritesi 1,16'lı seviyelerden 1,13'lü seviyelere geriledi.

TL'de değer kaybı ise birçok ülke para birimine göre çok daha yüksek oldu. Nedeni de bildiğiniz üzere yarın yapılacak Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısı.

Faizin indirileceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Ama faizin ne kadar indirileceğini hiç kimse tahmin edemiyor.

Çünkü bir matematiği yok.

Hafta başında piyasalara göre 100 baz puan indirim yapılacaktı. Ancak daha Salı günü daha yüksek bir faiz indirimi yapılacağı satın alınmaya başlandı bile. Hal böyle olunca Perşembe günü yapılacak toplantı iyice bir muammaya dönüştü.

Kur aldı başını gitti.

Eylül'den bu yana TL'deki değer kaybı, özellikle de bu faiz indirim kararlarına ilişkin haberler ve faiz indirimleri ile birlikte yüzde 23'e geldi.

Yüzde 23 paramız değer kaybetti.

Kimsenin sesi çıkmıyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan bir toplantıda konuşuyor. Sanki yukarıda anlattıklarımız yokmuş gibi davranıyor. Enflasyonu düşürmek gerek diyor.

17.11.2021

Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşuyor. Kurdaki artışa ilişkin tek cümle etmiyor.

Ama her şey yolunda, her şey gayet iyi gibi davranınca her şey yolunda olmuyor. Günden güne yoksullaşıyoruz.

Günden güne tükeniyoruz.

Üreticinin de, tüketicinin de nefesi kesiliyor.

***

Buradan geri dönülebilir mi?

İstenirse evet.

İsteniyor mu?

Sanmıyorum!

***

Biz yine de görevimizi yapalım.

Yarın saat 14:00'te karar açıklayacak olan **TCMB Para Politikası Kurulu Üyeleri'ne** seslenelim.

Sizler siyasetçi değilsiniz. Bağımsız bir kurumun en tepe yöneticilerisiniz. Türkiye'nin, Türk Lirası'nın itibarının koruyucularısınız.

Bu toplantıya girmeden lütfen elinizi vicdanınıza koyun ve bir kez de bizi düşünün. Milyonlarca çalışanı, emekliyi, memuru, yoksulu...

Emin olun ki;

Doğru kararı vermenin karşılığında ödeyeceğiniz bedel, milyonlarca yurttaşımızın vebalinden daha yüksek olmayacak!

17 Kasım 2021, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Vicdan demokrasinin temelidir

İnsanların şuur altında iyi ve kötüyü ayıran bir mekanizma vardır. Buna "**vicdan**" denir.

Vicdan hem ailelerin, hem toplumların sağlığı için vazgeçilmez bir mekanizmadır. Vicdansız insanların, ana ve babalarına yahut kendilerine iyilik eden herkese düşman olduklarını biliriz.

Buna karşılık en ufak bir hizmeti veya bir avuç sevgiyi hedefleyen kişinin vicdanı adeta parıldar ve sevgi fıskırtır.

BAZILARI NEFRET SAÇIYOR

Şu anda Türk siyasetinde vicdanlı insanlar çoğunlukta.

Doğudan batıya, kuzeyden güneye yapılan hizmetler herkese yansıdı.

Ve insanların vicdanları, bu yansıyan pırıltılara karşı sevgi sesleri çıkarıyor.

Ama ne yazık ki bir de vicdansız kesim var.

Bunlarda vicdanın yerini önyargılar, kinler, nefretler ve takıntılar almış.

Diyelim ki kendilerini doğrudan etkileyen bir hizmet gerçekleşmiş...

Vicdanlı olan bir kişi, bu hizmeti gerçekleştirene hem teşekkür eder hem de sevgi gösterisi yapar.

Fakat bir kesim var ki bunlar bir araya geldikleri zaman adeta vicdansızlığın örneği oluyorlar. Kendilerine hizmet edenlerin ölmesini istiyorlar.

HEP HAYIR DUASI ALACAK

Demokratik seçimler, toplumdaki vicdan ağırlığı belirli noktayı geçmeden sağlıklı

17.11.2021

sonuçlar vermez.

Bu açıdan Türkiye hep olumlu not almıştır.

Sadece vicdansızların oluşturduğu kesimler, askeri darbeler yaptırmışlar, hatta başbakan ve bakanları idam bile ettirmişlerdir.

Türkiye bu dönemleri geride bıraktı.

şu anda Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, ister Cumhurbaşkanı isterse sıradan vatandaş olsun, Türkiye'nin hangi köşesine gitse kendi gerçekleştirdiği hizmetlerle karşı karşıya gelecek.

Ve bu hizmetlerin yansıdığı insanların vicdanları da Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a sonsuza kadar hayır duası edecek.

Bu gerçekleri bilelim ve vicdansızlık ile muhalif olmayı sakın karıştırmayalım.

Fatih Altaylı

O da tutmazsa sıra Meclis'e mi gelecek!

AK Parti'nin Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki 50 artı 1 şartından uzunca bir süredir rahatsız olduğunu ve AK Partililerin çeşitli mahfillerde "Oyuna getirildik" dediklerini biliyorduk.

Parti güç kaybettikçe bu rahatsızlık doğaldır.

Şimdi muhtemelen "50 artı 1 şartı kalksın. Seçimi ilk sırada tamamlayan Cumhurbaşkanı olsun" arayışı içindeler.

"Nasılsa 1 geliriz" diye düşünmelerinin nedeni ise tahmin edebileceğiniz gibi Kemal Kılıçdaroğlu.

Haksız da sayılmazlar.

Başkanlık sistemini aynen koruyarak 50 artı 1 sistemini değiştirecek bir Anayasa değişikliğini bırakın meclisten geçirmeyi, referanduma götüreceği sayıyı bile bulmaları pek mümkün görünmemekle beraber, yine de böyle bir olasılık var.

Diyelim ki, AK Parti bunu başardı ve 50 artı 1 şartını ortadan kaldırarak yüzde 30 ile Cumhurbaşkanlığını kendi adayına kazandırdı.

Kemal Kılıçdaroğlu aday olmadıkça o bile zor ama diyelim ki oldu.

Yüzde 30 ile seçilen başkan, TBMM'de karşısında yüzde 70'lik bir muhalif cephe bulacak.

İstediği hiçbir yasayı geçiremeyen, tüm kararlamaları TBMM'den dönen, Sayıştay raporlarının önem kazandığı, TBMM denetiminin üst düzeyde etkili olduğu bir durumla karşı karşıya kalacak.

Yani başkanlık sisteminin getirdiği iddia edilen tüm avantajlar ortadan kalkacak.

Ya da şimdi olduğu gibi bir koalisyon durumu oluşmak zorunda kalacak, değişen hiçbir şey olmayacak.

17.11.2021

Bu iyimser düşünce.

Kötümser yaklaşım ise şu.

Yüzde 30 ile seçilen başkan, güçlü muhalefet nedeniyle iktidar gücünü kullanamayınca bu kez TBMM'yi suçlamaya başlayacak.

Mesela doların yükselmesinden, ekonominin çökmesinden bu kez de TBMM'ye sorumlu tutacak ve böyle bir muhalefetle ülkenin yönetilemeyeceğini söyleyecek.

Bir sonraki adım "TBMM'nin de kapatılması" mı olacak?

2028 seçimleri öncesinde de "TBMM'nin ortadan kaldırılması" talebini mi konuşuyor olacağız!

Ordo Suprema Turcorum Mundus

Geçtiğimiz günlerde Türk Dünyası Konseyi toplandı.

Adına bir türlü karar verilemeyen bir Birlik bu aslında.

Türkçe konuşulan ülkelerin oluşturduğu bir gruba "Türk Keneşi" adı verilmişti şimdi yine Konsey'e dönülmüş anlaşılan.

Neyse önemli olan adı değil işlevi.

Bölgesel ekonomik ve siyasi bir güç oluşturması isteniyor bu Türkçe konuşan ülkelerin.

Fikir iyi ama üzerinde elbette Rusya'nın gölgesi var.

Tabii bir yandan da ABD'nin.

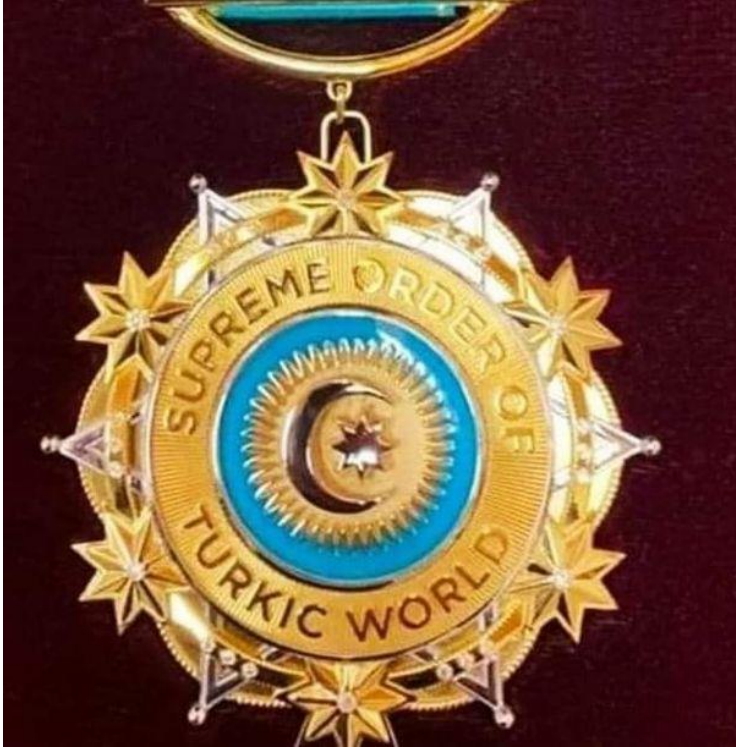
Yine de kimsenin itiraz etmemesi gereken, faydalı bir girişim.

Konseyin devlet başkanlarını bir araya getiren zirve sırasında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e bir de nişan verildi.

Ve saçmalığın büyüğü orada ortaya çıktı.

Bir yandan "Türkçe konuşulan ülkeler" diye bir konsey oluşturacaksınız.

Bunu yaparken Türkçe'nin son derece geniş bir coğrafyada konuşulan kadim bir dil olduğuna vurgu yapacaksınız, ki durum gerçekten de bu olacak.

Ama bu Konsey'in en önemli nişanının üzerine İngilizce olarak "Supreme Order of Turkic World" yazacaksınız.

Türk dünyası nişanından daha çok "Mason nişanı" izlenimi veren bir metin, üstelik de İngilizce.

Sanki "Türk Dünyasının Yüce Düzeni" demek çok zormuş gibi.

Niye İngilizce belli değil.

İngilizceyi resmi dili yapmış tek bir Türk devleti olmadığı gibi zaten Konsey de Türkçe konuşulan ülkeler konseyi.

Yani tam kel alaka bir durum.

Madem böyle bir zırvalık yapacaktınız, bari Latince yapsaydınız.

Biraz daha havalı olurdu.

Komedi değil rezillik

Haberleri saçmalaştırarak hepimizi eğlendiren Zaytung giderek işlevsiz kalıyor.

Zaytung için bile saçmalık denebilecek haberler artık ciddi ciddi haber oluyor.

Son olay İstanbul'daki yeni televizyon kulesinin üzerindeki seyir terasına çıkıp oradan İstanbul fotoğrafları çeken iki turistin gözaltına alınması.

Dünyanın her yerinde böyle seyir terasları zaten fotoğraf çekilsin diye yapılır.

17.11.2021

Para verir çıkar, birkaç anı fotoğrafı, yeni moda göre birkaç selfie çeker paylaşırsınız.

Böylelikle terastan seyredilen yerin de reklamı yapılmış olur.

Turist çeker.

Ancak sadece ve sadece Türkiye’de seyir terası yapıp sonra da orada fotoğraf çekenler gözaltına alınır.

Neymiş Türkiye’nin askeri sırları ortaya çıkıyormuş.

Vallahi milleti bize ağızlarıyla değil başka taraflarıyla güldüreceksiniz.

Tepemizde gezen uydular dağ başında açıkta hacet gideren adamın basur olup olmadığını gösterecek seviyeye ulaşmışken, herhangi bir yolcu uçağından bile daha iyi fotoğraf çekilebilecekken seyir terasından fotoğrafa gözaltı.

Buna komik olmak bile denmez.

Buna rezil olmak denir.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Başka yerde bulamıyorsak suçun kendimizde olduğunu anladığımız zaman.